

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

Klassrummets prisma av mångfald

En litteraturstudie om transspråkande och
identitetstexter

KURS	<i>Examensarbete 1 för grundlärare F-3, 15 hp</i>
PROGRAM	<i>Programmet kursen ingår i Grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i förskoleklassen och grundskolans årskurs 1–3</i>
FÖRFATTARE	<i>Marie Voss</i>
EXAMINATOR	<i>Catarina Schmidt</i>
TERMIN	<i>VT 2026</i>

JÖNKÖPING UNIVERSITY

School of Education and Communication

Examensarbete I för grundlärare

F-3, 15 hp

Grundlärarprogrammet med

inriktning mot arbete i

förskoleklassen och grundskolans

årskurs 1–3

VT 2026

SAMMANFATTNING

Marie Voss

Klassrummets prisma av mångfald – En litteraturstudie om transspråkande och identitetstexter

The prism of diversity in the classroom – A literature review on translanguaging and identity texts

Antal sidor:28

Litteraturstudien utgår från ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i lågstadiet. Syftet med litteraturstudien är att studera hur transspråkande och identitetstexter beskrivs utifrån 12 vetenskapliga artiklar i årskurs F–3. Litteratursökningen genomfördes med hjälp av två internationella databaser, samt person- och kedjesökningar. Utifrån studiens syfte och frågeställningar granskades tolv vetenskapliga artiklar som utgör grunden för denna litteraturstudie. Studiens resultat visar att transspråkande utgör en kognitiv resurs och främjar elevernas förståelse för språkets regler och strukturer. Vidare framställs identitetstexter som en didaktisk modell som stärker elevernas vilja att engagera sig för sitt eget lärande genom att ta elevernas intressen och förutsättningar som en utgångspunkt. För att transspråkande undervisningsmodeller ska fungera krävs en trygg lärmiljö som tillåter elever att ta tillvara på sina identiteter. Även samarbetet med vårdnadshavaren och modersmåls läraren beskrivs som en viktig resurs för läraren för att bidra med kunskap.

Nyckelord: transspråkande, flerspråkighet, identitetsutveckling, identitetstexter, språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	3
3. Bakgrund.....	4
3.1 Lärande och identitet.....	4
3.1.1 Det sociokulturella perspektivet	5
3.2 Flerspråkighet.....	5
3.3 Transspråkande	6
3.4 Identitetstexter.....	7
3.3.1 Identitetstexter i relation till transspråkande.....	7
3.5 Riktlinjer och styrdokument.....	8
4. Metod.....	9
4.1 Informationssökning	9
4.2 Urvalsprocess	10
4.2.1 Slutligt urval	11
4.3 Dataanalys	12
4.4 Användning av AI.....	12
5. Resultat	13
5.1 Identitetstexter som ett didaktiskt verktyg	13
5.1.1 Hur elever investerar sin identitet i skapande av identitetstexter	13
5.1.2 Från spegling till prisma	14
5.2 Transspråkande som en resurs	15
5.2.1 Att utveckla kognitiva förmågor och språklig medvetenhet.....	16
5.3 En trygg och inkluderande miljö för s	18
5.3.1 Vårdnadshavaren som en språklig resurs.....	19
6. Diskussion.....	22
6.1 Metoddiskussion	22
6.2 Resultatdiskussion.....	23
6.3 Vidare forskning	24
Referenslista	26
Bilagor	

1. Inledning

“Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker” (Skolverket, 2025, s. 230).

Lärarens förhållningssätt och kunskap har en avgörande betydelse för elevers utveckling och framgång i skolan. Samtidigt saknar lärare ofta kunskap om elevers förkunskaper och om hur flerspråkiga elever kan undervisas på ett sätt som gynnar snarare än begränsar deras språkutveckling (Skolverket, 2012, s. 9). Lärares begränsade kunskap om hur man kan stödja flerspråkiga elevers språkutveckling visar att det finns ett behov av att fördjupa förståelsen för hur undervisningen kan ta tillvara elevernas språkliga resurser och erfarenheter. När denna kunskap saknas riskerar ämnet svenska som andraspråk att uppfattas enbart som ett stödämne för att utveckla svenskkunskaper (Nilsson & Pettersson, 2025, s. 11).

Antalet elever med utländsk bakgrund har ökat under de senaste åren, och i dag har ungefär 20 procent av eleverna utländsk bakgrund (Skolverket, 2012, s. 7). Ett ökat antal elever med utländsk bakgrund innebär att lärare ställs inför utmaningen att skapa en undervisningsmiljö som ger alla elever möjligheten att utveckla sitt språk utifrån sina egna individuella förutsättningar (Skolverket, 2025, s. 6).

De växande kunskapsskillnaderna synliggörs i internationella undersökningar, som exempelvis PISA 2022. Resultatet visar att kunskapsskillnaderna mellan elever med inhemsk och utländsk bakgrund är större i Sverige än genomsnittet för andra OECD länder. I Australien exempelvis presterar elever med utländsk bakgrund i genomsnitt högre än elever utan utländsk bakgrund (Skolverket, 2022, s. 30–32). Samtidigt har även resultaten för elever utan utländsk bakgrund försämrats jämfört med PISA-studien från 2018 (Skolverket, 2022, s. 62). Även om PISA-studien mäter läskunskaper hos 15-åriga elever är resultaten relevanta, eftersom språkliga skillnader grundläggs redan i de tidiga skolåren men ofta inte blir synliga förrän i mellanstadiet (Nilsson & Pettersson, 2025, s. 18). Dessa resultat pekar på ett stort behov av undervisningsmodeller som tar sin utgångspunkt i elevernas erfarenheter och språkliga bakgrund. Forskningsfältet kring ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt framhäver betydelsen av identitet och ett språkligt inkluderande klassrum.

Litteraturstudien kommer att fokusera på transspråkande och identitetstexter i ämnena svenska och svenska som andraspråk i årskurs F-3. Identitetstexter är multimodala texter där elever utgår från sina egna erfarenheter, språk och identiteter för att skapa dessa texter (Cummins & Early, 2011, s. 3; Leoni et al., 2011, s. 48). Transspråkande innebär att elever kan använda hela sina språkliga repertoarer för att skapa meningen och för att kunna kommunicera med andra människor (Svensson, 2018, s. 1) En transspråkande pedagogik betraktar elevers olika språkliga repertoarer som en enhet, snarare än två separata system (Svensson, 2018, s. 4).

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna litteraturstudie är att studera hur transspråkande och identitetstexter beskrivs utifrån 12 vetenskapliga artiklar i årskurs F-3.

För att uppnå syftet kommer följande frågeställningar att besvaras:

1. Hur beskrivs identitetstexter som ett didaktiskt verktyg för att främja elevers identitetsinvestering och språkutveckling?
2. Hur kan transspråkande betraktas som en resurs för elevers språkutveckling?
3. Hur kan skolan skapa en trygg och inkluderande lärmiljö för att stödja elevers språk- och identitetsutveckling?

3. Bakgrund

Bakgrunden ger en teoretisk översikt och förklarar de centrala begrepp som behövs för att förstå hur transspråkande och identitetstexter kan användas i ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Inledningsvis behandlas lärande, identitet och maktrelationer (3.1), följt av transspråkande (3.2) och identitetstexter (3.3). Avslutningsvis presenteras riktlinjer och styrdokument (3.4).

3.1 Lärande och identitet

Lärande och identitet spelar en avgörande roll för elevers utveckling och står i ett kontinuerligt samspel med varandra. Båda formas i sociala och språkliga sammanhang där elever deltar i olika meningsskapande praktiker. Enligt Darwin och Norton (2015) är samspelet mellan lärande och identitet en dynamisk process som utvecklas i relation till makt och till elevernas engagemang i lärandet (s. 37). Det är därför viktigt att undervisningen skapar utrymme för elevernas individuella bakgrunder och erfarenheter, eftersom detta kan stärka deras engagemang och delaktighet (Darwin & Norton, 2015, s. 37). Wei och García (2022) betonar att elever lär sig bäst när de får använda hela sin språkliga repertoar, vilket gör det möjligt att utöka elevernas proximala utvecklingszon (s. 321).

Lärarens bemötande spelar också en central roll för elevernas identitetsutveckling. Cummins et al. (2011) framhåller att läraren antingen kan bidra till att förstärka eller begränsa maktrelationer i klassrummet (s. 26). Att motverka maktrelationer innebär att läraren aktivt utmanar strukturer som kan förminska elevers kulturella och språkliga resurser (Cummins et al., 2011, s. 23–24). Cummins et al. (2011) beskriver att maktrelationer kan antingen bygga på tvång eller på samverkan.

Maktrelationer som bygger på tvång beskrivs som processer där en överordnad grupp eller individ utövar makt på ett sätt som missgynnar minoritetsgrupper. I ett skolsammanhang kan makt som bygger på tvång innebära att elever från minoritetsgrupper förnekar sin kulturella identitet, exempelvis sitt förstaspråk. I dessa fall framställs makt som subtraktiv, vilket innebär att ju mer makt en grupp har, desto mindre återstår för den andra (Cummins et al., 2011, s. 25). Maktrelationer som bygger på samverkan däremot skapas genom interaktion och beskrivs som additiva processer. Genom att dela makt och ansvar kan

eleverna uppleva att läraren tar tillvara deras röster och åsikter, vilket i sin tur kan stärka deras deltagande (Cummins et al., 2011, s. 25).

När läraren bekräftar elevernas olika identiteter skapas förutsättningar för lärande och för att motverka maktrelationer. Lärarens bekräftelse av elevernas identitet kan därmed leda till *empowerment*, där eleverna ges möjlighet att ta makten över sitt lärande i undervisningen utifrån sina egna erfarenheter och identiteter (Svensson, 2018, s. 6). Om läraren däremot inte motverkar maktrelationer riskerar elever med språkligt varierande bakgrunder att förlora inflytande och därmed möjligheten att uttrycka och utveckla sig (Cummins et al., 2011, s. 26). Om en elev exempelvis upplever att läraren betraktar elevens språkliga resurser som ett hinder kan detta leda till att eleven inte deltar aktivt i undervisningen (Cummins et al., 2011, s. 32).

3.1.1 Det sociokulturella perspektivet

Det sociokulturella perspektivet bygger på att elevers förmåga att lära sig, exempelvis att läsa, skriva eller berätta, formas i sociala sammanhang. Dessa förmågor utvecklas i nära relation till elevernas erfarenheter och de samhälleliga miljöer en elev växer upp i (Säljö, 2018, s. 119–120). Dessa teorier betonar hur elevernas förkunskaper kan aktiveras för att ge dem möjlighet att ta en aktiv roll i sitt lärande (Cummins et al., 2011, s. 28). Vygotskijs arbete utgör även grunden för socialkonstruktivistisk pedagogik, där lärare och elever tillsammans skapar kunskap och förståelse genom erfarenhetsbaserat utforskande och gemensamt kunskapsbyggande (Cummins et al., 2011, s. 28).

Ett centralt begrepp inom det sociokulturella perspektivet är den proximala utvecklingszonen (ZPD, Zone of Proximal Development) (Cummins et al., 2011, s. 26). Den beskriver avståndet mellan vad en elev kan utföra självständigt och vad eleven kan hantera med stöd av exempelvis en lärare eller klasskamrat. För att stödja eleven inom denna zon används ofta begreppet *scaffolding*, eller stöttning, vilket innebär att eleven får ett tillfälligt och anpassat stöd för att kunna genomföra mer krävande uppgifter (Cummins et al., 2011, s. 35).

3.2 Flerspråkighet

Flerspråkighet innebär att en elev behärskar minst två olika språk. Inom begreppet flerspråkighet skiljer man mellan simultan och additiv flerspråkighet. Simultan

flerspråkighet innebär att en elev växer upp med flera språk från början, medan additiv flerspråkighet innebär att eleven senare i livet lär sig ett nytt språk. I den svenska skolan används begreppet flerspråkighet för att beskriva elever som har ett annat förstaspråk än svenska (Svensson, 2018, s. 2).

Flerspråkiga elever har en gemensam underliggande språkförmåga där elevens språk samverkar (Svensson, 2018, s. 3). Denna gemensamma underliggande språkförmåga utgör grunden för Cummins CUP- modell. Enligt modellen är de kunskaper som en elev har tillägnat sig på sitt förstaspråk inte isolerade till det språket, utan de bildar en gemensam kognitiv bas som underlättar inläringen av ett andraspråk. Lärande sker genom att nya språkliga erfarenheter kopplas till redan existerande kognitiva strukturer (Svensson, 2018, s. 3). Tidigare kunskaper utgör därmed grunden för att tolka och skapa mening i ny information (Cummins, 2000, s. 10).

3.3 Transspråkande

Transspråkande är en pedagogisk ansats som låter elever använda alla sina språkliga resurser för att kommunicera och tänka. Begreppet *transspråkande* kommer ursprungligen från det engelska *translanguaging* och bygger på två orddelar. Prefixet *trans-*, som beskriver en rörelse eller övergång mellan språk utan tydliga gränser, och suffixet *-languaging*, som betecknar en pågående språklig process hos individen. Suffixet *-languaging* översattes senare till det svenska *-språkande*, vilket slutligen formade det svenska begreppet *transspråkande* (Svensson, 2018, s. 1).

I ett pedagogiskt sammanhang innebär transspråkande ett strategiskt användande av elevens språkliga resurser och att läraren planerar aktiviteter där flerspråkighet integreras i undervisningen (Skolverket, 2018, s. 49). I stället för att betrakta språk som olika separata system fokuserar transspråkande på hur flerspråkiga elever kan använda alla sina språkliga resurser för att lösa problem, skapa mening och utveckla sina kunskaper. Wei (2018) beskriver transspråkande som en praktisk teori om språk där kunskap skapas i sociala sammanhang (s. 25). Elever kan använda sina språkliga repertoarer flexibelt beroende på situation, samtidigt förtydligar Wei (2018) att transspråkande innebär att elever lär sig att använda sina resurser strategiskt (s. 25).

Wei (2018) lyfter fram två centrala begrepp inom transspråkande: *translanguaging space* och *translanguaging instinct* (s. 25–27). Translanguaging space handlar om att utmana och vidga språkliga normer och gränser genom att skapa en språklig inkluderande miljö (Wei, 2018, s. 25). Det innebär att ifrågasätta och problematisera rådande språknormer och skapa utrymme för nya identiteter, uttryck och värden med hjälp av att kombinera olika språkliga och kulturella erfarenheter. Translanguaging instinct beskriver människans medfödda vilja att använda alla sensoriska och kognitiva resurser, som exempelvis ljud, bild och kroppsspråk, för att kommunicera (Wei, 2018, s. 27).

3.4 Identitetstexter

Identitetstexter är elevproducerade texter som utgår från elevernas språk, erfarenheter och identiteter. Utgångspunkten är att elever lär sig bäst när deras språkliga och kulturella resurser ses som tillgångar och integreras i undervisningen (Leoni et al., 2011, s. 48). Identitetstexter kan skapas på ett eller flera språk och i olika multimodala uttrycksformer, såsom film, dramatisering, dikter eller muntliga presentationer (Cummins & Early, 2011, s. 3).

Darvin och Norton (2015) betonar även begreppet *investering* (s. 37). Investering beskriver elevens vilja att engagera sig i lärandet i relation till identitet och de sociala villkor som präglar undervisningssituationen. Darvin och Norton (2015) använder begreppet investering i stället för motivation, eftersom en elev kan vara motiverad men ändå välja att inte delta i undervisningen om klassrummet präglas av exempelvis rasism eller andra diskriminerande normer (s. 37). Därför menar Darvin och Norton (2015) att investering bättre fångar hur elevens deltagande formas av de maktrelationer och normer som råder i klassrummet (s. 37).

3.3.1 Identitetstexter i relation till transspråkande

För att genomföra transspråkande som teoretisk modell används identitetstexter som en praktisk pedagogisk metod som möjliggör transspråkande i undervisningen. Genom att elever får använda alla sina språkliga resurser som dialekter och hemmaspråk, kan lärandet ske i meningsfulla sammanhang utan att elever begränsas av enspråkiga normer (Leoni et al., 2011, s. 42). Att ge utrymme för elevernas individuella identitetstexter och uttrycksformer skapar det Wei (2018) beskriver som en språklig inkluderande miljö (s. 23).

3.5 Riktlinjer och styrdokument

Språk och identitet är avgörande för kommunikation och lärande (Skolverket, 2025, s. 8). Enligt den aktuella läroplanen (Lgr22) ska undervisningen utveckla elevernas förmåga att formulera egna tankar och åsikter (Skolverket, 2025, s. 230). En trygg identitet ger eleverna dessutom möjlighet att förstå andra människors värderingar (Skolverket, 2025, s. 5–6). Skollagen (SFS 2010:800) fastslår att skolan ska ge elever förutsättningar att utveckla både sin personlighet och sitt lärande (3 Kap. §3). Även barnkonventionen (1989) framhåller vikten av att skolans uppdrag är att ge alla barn möjlighet att utveckla sin personlighet, samtidigt som skolan ska visa respekt för olika kulturella bakgrunder och identiteter (s. 27).

Begreppet transspråkande nämns inte explicit i läroplanen eller skollagen. Däremot beskriver den aktuella läroplanen för grundskolan (Lgr22) att språk, lärande och identitetsutveckling står i samspel med varandra (Skolverket, 2025, s. 8). Vidare betonar den aktuella läroplanen för grundskolan (Lgr 22) att skolan ska ta hänsyn till elevernas tidigare erfarenheter, bakgrunder och språk, samtidigt som undervisningen ska anpassas efter varje elevs individuella behov och förutsättningar (Skolverket, 2025, s. 6). Detta innebär att skolan ska beakta varje elevs behov och aktivt stödja dem på olika sätt för att minska skillnader i deras möjligheter att nå målen (SFS 2010:800, 1 Kap. §4). I svensk skola stöds flerspråkighet bland annat genom modersmålsundervisning, som ska ge elever möjlighet att utveckla sina kunskaper i och om sitt förstaspråk (Skolverket, 2025, s. 84). Vidare beskriver kursplanen för ämnet svenska som andraspråk att eleven ska ges stöd i att utveckla olika strategier för språkinläring, samtidigt som undervisningen utgår från elevens språkliga resurser (Skolverket, 2025, s. 241).

4. Metod

Litteraturstudien syftar till att sammanställa vad tidigare forskning har undersökt om transspråkande och identitetstexter i språkundervisningen. Först genomfördes en informationssökning (4.1), därefter följde en urvalsprocess (4.2), vilket sedan resulterade i de valda artiklarna (4.2.1). Därefter skapades en översikt över de valda artiklarna för att genomföra en dataanalys (4.3). Slutligen redovisas användningen av artificiell intelligens (4.4).

4.1 Informationssökning

För att hitta relevanta källor användes två internationella databaser, Educational Resources Information Center (ERIC) och Web of Science. Under sökprocessen användes främst nyckelord på engelska, såsom *translanguaging*, *primary school*, *elementary school* och *identity texts* (se tabell 1). Även svenska sökord användes, exempelvis språkutveckling, flerspråkighet och språkfrämjande undervisning, men dessa sökningar gav inga träffar.

Svårigheter uppstod både i informationssökningen och i arbetet med att formulera forskningsfrågor. Därför läste jag mycket av kurslitteraturen för att identifiera centrala begrepp och modeller som handlar om språk- och kunskapsutvecklande undervisning. De flesta artiklar hittades genom kedjesökning, vilket gjorde det möjligt att identifiera specifik och relevant litteratur. Vidare har jag valt att ta del av den aktuella läroplanen, samt skollagen och barnkonventionen för att kunna sätta litteraturen i en svensk utbildningskontext.

Tabell 1: Söktabellen

Databas och datum	Sökord	Eventuella avgränsningar	Antal träffar	Antal valda artiklar
Web of Science 20/1 - 2025	Multilingualism primary school	Countries/regions: Sweden	17	1
Web of Science 20/1 - 2025	Språkutveckling Flerspråkighet primary school language as a resource språkfrämjande undervisning	År 2015–2025	80	1

ERIC 21/1 - 2025	Multilingualism* "code switching" "Teaching language as a resource" "primary school" "elementary school" "Language development"	Peer reviewed	211	1
ERIC 21/1 - 2025	translanguaging* "student identity" investment* "language policy" "drama pedagogy" "multilingual education" classroom* school* pedagogy* "identity texts" "sociocultural theory"	Peer reviewed	17	1

4.2 Urvalsprocess

Totalt resulterade sökningarna i sammanlagt 335 träffar, varav två var dubletter. Efter titelgranskning återstod 30 artiklar, och efter abstraktgranskning fanns 18 artiklar kvar. Dessa 18 kvarstående artiklar lästes med fokus på resultat och diskussion. Slutligen valdes fyra artiklar ut (se *bilaga 1*). Med hjälp av dessa artiklar kunde jag söka vidare genom person- och kedjesökningar (Claesson & Nyman, 2022, s. 53). Genom dessa sökningar hittades ytterligare fem artiklar via kedjesökning och tre artiklar genom personsökning.

Urvalet avgränsades till peer review-granskade artiklar som publicerades under de senaste tio åren. Att en artikel är peer review-granskad innebär att den har granskats av flera forskare inom området innan publicering (Claesson & Nyman, 2022, s. 49).

Jag valde att exkludera artiklar som handlar om nyanlända elever eftersom fokus i denna studie inte ligger på att lära sig ett nytt språk. Vidare omfattar de inkluderade artiklarna undervisning från lågstadiet upp till mellanstadiet. Detta urval motiveras genom att undervisningsmodeller som identitetstexter kan användas i flera åldrar. Jag valde även att exkludera intervjustudier som enbart fokuserar på elevers egna upplevelser, eftersom litteraturstudien främst ska belysa förklaringar och ett lärarperspektiv. Dessutom valdes både nationella och internationella artiklar för att kunna belysa helheten. Totalt hittades fem nationella artiklar och sju internationella artiklar.

4.2.1 Slutligt urval

Författare	Titel	Årtal	Land
Cummins, J., Hu, S., Markus, P. & Kristiina Montero, M.	Identity Texts and Academic Achievement: Connecting the Dots in Multilingual School Contexts	2015	Kanada
Hofer, B.	The multicompetent mind – how does early multilingualism affect children’s language development and cognition?	2025	Italien
Kirsch, C. & Seele, C.	Translanguaging in Early Childhood Education in Luxembourg: From Practice to Pedagogy	2020	Luxemburg
Lundberg, A.	Teachers’ beliefs about multilingualism: findings from Q method research	2019	Sverige
Paulsrud, B., Juvonen, P. & Schalley, A. C.	Attitudes and beliefs on multilingualism in education: voices from Sweden	2023	Sverige
Prasad, G.	Beyond the mirror towards a plurilingual prism: Exploring the creation of plurilingual ‘identity texts’ in English and French classrooms in Toronto and Montpellier.	2016	Frankrike, Kanada
Prasad, G.	Building students’ language awareness and literacy engagement through the creation of collaborative multilingual identity texts 2.0.	2018	Frankrike, Kanada
Wedin, Å, Rosén, J., & Straszer, B.	Multi-Layered Language Policy and Translanguaging Space a Mother Tongue Classroom in Primary School in Sweden	2021	Sverige
Sales, A., Marzà A., & Torralba, G.	”Daddy, Can You Speak Our Language?” Multilingual and Intercultural Awareness Through Identity Texts	2021	Spanien
Salmerón, C.	Elementary Translanguaging Writing Pedagogy: A Literature Review	2022	USA

Sandberg, G. & Norling, M.	Teachers' Perspectives on Promoting Reading and Writing for Pupils with Various Linguistic Backgrounds in Grade 1 of Primary School	2020	Sverige
Wedin, Å.	Negotiating identities through multilingual writing: Local school policy that opens up spaces for students' diverse languages.	2020	Sverige

4.3 Dataanalys

För att analysera och sammanställa de valda artiklarna skapades en översiktstabell (se *bilaga 2*). Därefter läste jag igenom artiklarna för att identifiera mönster samt centrala och återkommande begrepp som är relevanta för arbetet.

Slutligen söktes det efter mönster, och artiklarna delades in utifrån olika perspektiv och återkommande mönster som utgör grunden för resultatet (Claesson & Nyman, 2022, s. 69). Exempelvis framkom mönster som problematiserar och visar på brister, artiklar som beskriver lärarperspektivet samt artiklar med teoretisk inriktning som fokuserar på hur olika pedagogiska modeller kan användas.

4.4 Användning av AI

Slutligen användes artificiell intelligens (AI) som stöd för att föreslå sökord samt för att översätta begrepp och meningar från engelska till svenska för att öka förståelsen. Användningen av artificiell intelligens bedöms inte ha påverkat studiens resultat eller validitet. AI-verktyget som användes var ChatGPT, vilket nås via följande länk: <https://chatgpt.com/>

5. Resultat

Resultatet redovisas utifrån de valda artiklarna (se *bilaga 2*) och i relation till studiens forskningsfrågor, som handlar om hur identitetstexter beskrivs som ett didaktiskt verktyg för att främja elevers identitetsinvestering och språkutveckling, hur transspråkande betraktas som en resurs för elevers språkutveckling, samt hur skolan kan skapa en trygg och inkluderande lärmiljö för att stödja elevers språk- och identitetsutveckling. Resultatet presenteras i tre huvudrubriker. Kapitlet inleds med ett avsnitt om hur identitetstexter kan fungera som ett didaktiskt verktyg (5.1). Därefter följer ett avsnitt som behandlar transspråkande som en resurs (5.2) och slutligen beskrivs hur en trygg och inkluderande lärmiljö kan stödja flerspråkiga elevers språk- och identitetsutveckling (5.3).

5.1 Identitetstexter som ett didaktiskt verktyg

Resultatet visar att identitetstexter ger eleverna möjlighet att uttrycka sig på olika sätt och delta i undervisningen utifrån elevens individuella förutsättningar, vilket bidrar till att stärka elevernas identitetsinvestering, engagemang och självbild (Cummins et al., 2015, s. 557; Sales et al., 2021, s. 16). Med hjälp av identitetstexter i undervisningen skapas ett utrymme där mångfald utgör en resurs för lärande. Att tillåta flerspråkiga texter, som exempelvis identitetstexter, kan dessutom leda till att språknormer som råder i skolan utmanas, vilket i sin tur kan skapa en ideologi där olika språk kan samexistera (Salmerón, 2022, s. 17). Dessa resultat stämmer överens med Prasad (2016), som beskriver hur arbetet med identitetstexter gör det möjligt för läraren att ta tillvara och bekräfta elevers olika kulturella och språkliga resurser (s. 501).

5.1.1 Hur elever investerar sin identitet i skapande av identitetstexter

Wedin (2020) beskriver att kopplingen mellan identitetsformering och engagemang är avgörande för hur elever investerar sig i sitt lärande (s. 2). Därför framhåller Cummins et al. (2015) att när lärare bemöter elever som individer med unika kognitiva och personliga resurser stärks deras möjligheter att investera sin identitet i lärandet (s. 577). Vidare beskriver Cummins et al. (2015) att identitetstexter har en positiv påverkan på elevers akademiska framgång (s. 559). Detta stämmer överens med Wedins (2020) fallstudie om eleven Jirka i årskurs fyra och fem. I årskurs fyra skrev Jirka en text på finska om sin familj och sina sjukhusvistelser. Senare, i årskurs fem, skrev han även om sin identitet som Rom, något han tidigare inte hade nämnt (Wedin, 2017, s. 4, 6). Dessa texter visar hur Jirka

investerar sina språkliga och kulturella resurser samt sina erfarenheter i textskapandet (Wedin, 2020, s. 6–7). Under skrivprocessen utvecklar han en så kallad kompetensidentitet genom att först känna rädsla för att bli utsatt och därefter övergå till stolthet över sin text (Wedin, 2020, s. 4–5). Genom en utvecklad kompetensidentitet ser eleverna sig själva som kunniga individer, vilket i sin tur stärker deras självkänsla eftersom deras erfarenheter och individualitet tas tillvara som en central del av undervisningen (Cummins et al., 2015, s. 565–566; Wedin, 2020, s. 2).

Genom arbetet med identitetstexter kan eleverna använda sina intressen, erfarenheter och språkliga resurser som utgångspunkt för sitt skapande och lärande (Sales et al., 2021, s. 4). Eleverna kan dessutom använda olika multimodala uttrycksformer, såsom bild, ljud eller dramatiseringar, i processen (Cummins, 2015, s. 557; Sales et al., 2021, s. 4). När undervisningen utgår från sådant som eleverna känner sig trygga och bekanta med, kan varje elev bli en ”expert” på sin egen text (Sales et al., 2021, s. 12). En sådan undervisning skapar i sin tur goda förutsättningar för inkludering och delaktighet för alla elever. I en undervisningskontext innebär detta att skapandet av identitetstexter kan förstås som en sociologisk process där elevernas röster ges utrymme och där maktrelationer utmanas (Cummins et al., 2015, s. 564–565) Vidare beskriver Wedin (2020) hur läraren aktivt kan utmana maktrelationer och normer genom att inkludera elevers mångfald och språkliga resurser (s. 7). Detta stämmer överens med Salmerón (2022), som betonar att en transspråkande pedagogik, där identitetstexter ingår, har potential att utmana enspråkiga normer som kan utgöra ett hinder för flerspråkiga elevers akademiska framgång (s. 5).

Att utmana maktrelationer möjliggör att alla elever kan äga sitt lärande, vilket skapar delaktighet och engagemang eftersom undervisningen beskrivs som meningsfull för eleverna (Sales et al., 2021, s. 4). Genom användningen av identitetstexter får läraren också syn på hur olika elever förstår och tolkar världen. Detta gör att undervisningen både kan utgå från individens perspektiv och samtidigt förstärka klassens gemensamma kunskapsutveckling (Prasad, 2016, s. 13).

5.1.2 Från spegling till prisma

Genom åren har Cummins modell för identitetstexter utvecklats. Prasad (2016) introducerar exempelvis metaforen från spegling till prisma. Idén bakom metaforen är att Cummins beskriver identitetstexter som en spegel av den enskilda elevens erfarenheter och

bakgrund (Prasad, 2016, s. 511). En spegel använder ljus för att återge en positiv bild, men denna bild är tvådimensionell och begränsad i sitt uttryck. Däremot beskriver Prasad (2016) skapandet av identitetstexter som ett prisma som inkluderar alla elever och som fångar helheten. I ett prisma, som har tre dimensioner, bryts ljuset så att det uppstår ett oändligt spektrum av möjligheter (s. 511).

Prismametaforen visar hur identitetstexter kan öppna upp för fler sätt att utforska och kombinera språk, erfarenheter och uttrycksformer, samtidigt som den synliggör mångfalden i ett klassrum (Prasad, 2018, s. 213–214). Vidare framkommer det i studierna att både flerspråkiga och enspråkiga elever kan samarbeta i denna process, vilket i sin tur stärker gemenskapen och skapar en mer inkluderande lärmiljö.

Ett exempel på en sådan studie genomfördes av Prasad (2016) i en årskurs fyra i Frankrike där elevernas uppgift var att skriva en identitetstext som beskrev dem själva, exempelvis med uppgifter som längd, ålder, ögonfärg eller födelsedag, och därefter spela in texten (s. 509). Under arbetsprocessen märkte läraren att eleverna hade svårt att läsa och uttala siffrorna som förekom i texterna. Därför valde läraren att skapa en tabell med de åtta olika språk som representerades i klassrummet. Flerspråkiga elever fick komma fram till tavlan och fylla i tabellen på sina förstaspråk, och därefter lära sina klasskamrater hur siffrorna uttalades. Tabellen fick eleverna att börja reflektera över språk och gjorde att spontana jämförelser uppstod, exempelvis kring läsriktning (Prasad, 2016, s. 509). En elev uppmärksammade att språk kan inspirera varandra och att occitanska, ett regionalt språk i Frankrike, liknar både spanska och italienska. Samtidigt som enspråkiga elever kunde jämföra, observera och ställa frågor kände flerspråkiga elever stolthet över att få visa upp sina språk. Prasad (2016) hävdar att kreativitet behöver ges tid, utrymme och möjlighet till öppna uttrycksformer i undervisningen för att stödja eleverna (s. 509).

I samband med att använda ett prisma som en metafor för identitetstexter kan även enspråkiga elever utveckla en interkulturell medvetenhet och en nyfikenhet inför olika språk och kulturer (Prasad, 2016, s. 509)

5.2 Transspråkande som en resurs

Transspråkande kan ses som en didaktisk resurs för att främja lärande och språkutveckling genom att använda elevens språkliga repertoar. Modeller för transspråkande kan leda till

att elever utvecklar en fördjupad textförståelse och en kritisk flerspråkig medvetenhet (Salmerón, 2022, s. 5). Transspråkande handlar inte enbart om att elever får möjlighet att växla mellan olika språk, utan om att deras samlade språkliga repertoarer och erfarenheter ses som en resurs för lärandet (Kirsch & Seele, 2020, s. 65; Salmerón, 2022, s. 2). Detta skapar i sin tur en trygg och inkluderande lärmiljö som bekräftar elevernas identitet i samband med läs- och skrivfärdigheter, vilket spelar en betydande roll för deras språkutveckling (Cummins, 2015, s. 562; Kirsch & Seele, 2020, s. 66).

5.2.1 Att utveckla kognitiva förmågor och språklig medvetenhet

Hofers (2025) studie visar att transspråkande fungerar som en effektiv kognitiv stöttning genom att flerspråkiga elever får använda sina tidigare kunskaper för att kunna tänka abstrakt och skapa förståelse för komplexa begrepp (s. 557–559). Dessutom har flerspråkiga barn en större förståelse för lexikala och morfologiska mönster samt en utvecklad förmåga att jämföra språkliga strukturer (Hofer, 2025, s. 557–558).

Ett exempel som visar hur elever kan analysera och jämföra språk är det som Prasad (2018) kallar en jämförande pedagogik (s. 214). Modellen syftar till att undersöka språk genom att utforska skillnader och likheter mellan olika språk för att sedan kollektivt utveckla elevernas språkliga medvetenhet (Prasad, 2018, s. 214). Observationer visar vidare att flerspråkiga barn använder jämförande och transspråkande strategier på ett naturligt sätt när de löser problem. Eleverna jämförde exempelvis engelsk grammatik med tysk grammatik (Hofer, 2025, s. 554). Hofer (2025) beskriver också hur elever skapade kreativa neologismer (nybildade ord) som kombinerar morfem från olika språk. Ett exempel är ordet *emozioniert*, som består av den italienska ordstammen *emozion-* och det tyska suffixet *-iert*. Slutligen bildades ordet *emozioniert*, som kan översättas med “spännande”, och som eleverna använde för att uttrycka känslan inför en kommande semester (s. 555).

Att jämföra språkliga strukturer leder i sin tur till att deras metalingvistisk medvetenhet stärks, vilket innebär att elever kan förstå och följa språkets regler och strukturer (Prasad, 2016, s. 509; Salmerón, 2022, s. 7). En utvecklad metalingvistisk medvetenhet underlättar både språkinlärning och kognitiv utveckling med hjälp av att rikta uppmärksamheten mot språkets struktur och formella aspekter, såsom lexikala, morfologiska och fonologiska mönster (Hofer, 2025, s. 553–554). I samband med detta visar Sandberg och Norling

(2020) att flerspråkiga elever utvecklar sådana förmågor i högre grad än enspråkiga elever, eftersom de kontinuerligt jämför och använder flera olika språk (s. 302).

Exempelvis beskrivs ASL-metoden (Att skriva sig till läsning) som en metod för att stärka elevernas språkutveckling (Sandberg & Norling, 2020, s. 308). Elever skriver parvis på en dator eller surfplatta, vilket gör att de kan stödja och hjälpa varandra. Elever med samma förstaspråk kan exempelvis arbeta tillsammans för att få ytterligare språkligt stöd (Sandberg & Norling, 2020, s. 308). Vidare betonar lärare att undervisningen bör använda olika modeller eftersom elever lär sig på olika sätt, och att elever behöver möta olika typer av texter för att förstå språkets olika funktioner (Sandberg & Norling, 2020, s. 308). Sandberg och Norling (2020) framhäver även digitala verktyg som stöd för att tydliggöra begrepp med hjälp av bilder eller för att synliggöra kopplingen mellan fonem och grafem. Med exempelvis ett ljudande tangentbord får eleverna direkt återkoppling på språkljuden (s. 308–309).

Genom en flexibel språkanvändning kan elever använda alla sina resurser för att uttrycka sig, skapa förståelse och etablera samband mellan komplexa tankar och begrepp (Kirsch & Seele, 2020, s. 66). Hofer (2025) framhåller också att flerspråkiga elever är multikompetenta och att tidig flerspråkighet påverkar dem både kognitivt och språkligt (s. 552). Flerspråkig kompetens (MLC) innebär att elevens språkliga system omorganiseras för varje nytt språk som lärs in (Hofer, 2025, s. 550). Att hantera flera språk innebär att eleven kontinuerligt aktiverar olika språkliga element, vilket stärker hjärnans exekutiva funktioner och därmed den kognitiva kontrollen (Hofer, 2025, s. 558).

I en studie av Hofer (2025) med grundskoleelever framkommer att barn som deltar i högintensiv flerspråkig undervisning presterar bättre på uppgifter som kräver abstrakt tänkande jämfört med en kontrollgrupp som inte deltog i sådan undervisning (s. 553). Att arbeta och översätta flerspråkiga texter, såsom identitetstexter, ökar elevernas förmåga att analysera språk (Salmerón, 2022, s. 13). Transspråkande stödjer meningsskapande i samband med att elever kan använda sitt förstaspråk för att befästa nya begrepp och kunskaper, vilket i sin tur underlättar informationsbearbetningen.

Slutligen tyder resultatet på att även enspråkiga elever gynnas av transspråkande i undervisningen. När flerspråkiga elever får använda och synliggöra sina språk ökar

enspråkiga elevers nyfikenhet och intresse för språk och språkets funktioner (Prasad, 2018, s. 225). När flerspråkiga elever synliggör sina språk används transspråkande som ett didaktiskt verktyg som inte bara gynnar den enskilda eleven. Hela klassen stärks dessutom genom att utveckla en gemensam nyfikenhet och ett ökat intresse för språk.

5.3 En trygg och inkluderande miljö för lärande

För att transspråkande ska kunna fungera som en pedagogisk modell krävs en miljö och ett förhållningssätt där elevers hela språkliga repertoar ses som en resurs för lärande (Wedin et al., 2021, s. 701). Kirsch och Seele (2020) lyfter fram att lärarens förhållningssätt, planering och förmågan att avvika från planeringen är avgörande och att dessa faktorer påverkar transspråkande som en pedagogisk modell (s. 65–66).

Lärares perspektiv och förhållningssätt till flerspråkighet kan delas in i olika kategorier (Lundberg, 2019, s. 273–277). Den första kategorin beskriver lärare som ser flerspråkighet som en kognitiv fördel (Lundberg, 2019, s. 273). Detta knyter an till Paulsrud et al. (2023) som bekräftar att verksamma lärare generellt har en positiv inställning till flerspråkighet och beskriver språk som ett verktyg (s. 7). Den andra kategorin omfattar lärare som är kritiska till flerspråkighet och beskriver flerspråkighet ur ett bristperspektiv (Lundberg, 2019 s. 276–277). Den tredje kategorin beskriver lärare som ser flerspråkighet som något positivt, men som samtidigt inte anser att flerspråkiga elever behöver extra stöd, till skillnad från den första kategorin (Lundberg, 2019, s. 277–278). Att lärare beskriver flerspråkighet som en brist eller att lärare anser att flerspråkiga elever behöver extra stöd står i samband med Paulsrud et al. (2023), där lärare beskriver att flerspråkighet medför en stor didaktisk utmaning och att lärare ofta saknar tid och kunskap, även om de uttrycker en positiv inställning gentemot flerspråkighet (s. 11).

För att stödja lärare beskrivs modersmållärare och skoladministrationen som ett pedagogiskt stöd för både elever och lärare (Wedin et al., 2021, s. 704). Modersmållärare kan exempelvis inkluderas i arbetslaget för att tillsammans med klassläraren kartlägga elevers språkliga kunskaper och behov (Wedin et al., 2021, s. 704, 706). Vikten av att kartlägga elevernas kunskaper lyfts även av Kirsch och Seele (2020), som beskriver hur lärare upplevde en känsla av befrielse när de kunde använda elevernas modersmål som en resurs i undervisningen. Lärarna beskrev att användningen av elevernas modersmål bidrog

till att identifiera elevernas behov och kunskaper för att därmed stödja deras språkutveckling (s. 69).

Eftersom lärare beskriver tidsbrist utgör skoladministrationen ett stöd för att organisera exempelvis modersmålsundervisningen (Paulsrud et al., 2023, s. 11; Wedin et al. 2021, s. 706). Modersmålsundervisningen och studiehandledning bör inkluderas under den ordinarie undervisningstiden, snarare än att den schemaläggs efter skoltiden (Wedin et al. 2021, s. 706).

Att skapa ett utrymme där elever får möjlighet att använda hela sin språkliga repertoar bidrar dessutom till att stärka deras socioemotionella förmågor och bekräfta deras identitet (Kirsch & Seele, 2020, s. 66). Modersmålsundervisningen kan till exempel fungera som en trygg miljö där flerspråkighet är norm. När eleven känner sig trygg kan detta utrymme gradvis utvidgas till hela skolmiljön (Wedin et al., 2021, s. 707). Samtidigt betonar Kirsch och Seele (2020) vikten av att använda transspråkande på ett strategiskt och reflekterat sätt för att undvika att elever särskiljs på ett sätt som riskerar att leda till exkludering i stället för att säkerställa att alla elever inkluderas i undervisningen (s. 67).

5.3.1 Vårdnadshavaren som en språklig resurs

När skolan tar tillvara vårdnadshavare som språkliga experter och resurser skapas en bro mellan hem och skolan som kan bidra till ett gemensamt meningsskapande och lärande (Prasad, 2018, s. 226; Sales et al., 2021, s. 15; Salmerón, 2022, s. 14). Vårdnadshavare utgör en resurs för läraren, särskilt i situationer där läraren inte behärskar elevens förstaspråk. Genom samverkan mellan hem och skola kan elever få ytterligare stöttning och tillgång till fler språkliga och kulturella resurser som stärker deras lärande (Prasad, 2018, s. 226–227). Samverkan bidrar också till att öka elevens känsla av stöd och tillhörighet, eftersom familjens kunskaper och bakgrund blir en del av skolans pedagogiska arbete (Prasad, 2018, s. 227). Vårdnadshavare kan exempelvis dela berättelser, traditioner eller språkliga uttryck som eleven vill inkludera i sin identitetstext, vilket i sin tur fördjupar förståelsen för elevens identitet. Denna samverkan skapar en bro mellan hem och skola som gynnar både elever och vårdnadshavare och som resulterar i ett positivt klassrumsklimat (Sales et al., 2021, s. 17).

Exempelvis anser 84,6 % av familjerna att elevers förstaspråk spelar en avgörande roll för elevernas identitet och att 68,8 % menar att förstaspråket stärker elevernas akademiska framgång och lärande (Sales et al., 2021, s. 9). Att skolan välkomnar alla språk bidrar dessutom till att vårdnadshavare upplever att hela elevens identitet tas tillvara, vilket i sin tur ökar deras förtroende för skolan. Enligt Sales et al. (2021) uttrycker 68,6 % av de deltagande familjerna att de önskar fler inkluderande aktiviteter där olika språk får ta plats och där familjer kan delta (s. 9). Genom att samarbeta med hemmet kan skolan bredda klassrummets prisma och göra kunskap tillgänglig för både elever och vårdnadshavare. När alla språk och erfarenheter får utrymme skapas förutsättningar för jämförande pedagogik, vilket kan stödja elevernas utveckling av sin förståelse för kulturell mångfald (Prasad, 2018, s. 214).

Ett vanligt arbetssätt är att eleven skriver sin identitetstext på undervisningsspråket i skolan och därefter, med stöd av en vårdnadshavare, översätter eller utvecklar texten på sitt förstaspråk (Prasad, 2016, s. 506). Detta arbetssätt används bland annat i ett projekt som *The Dual Language Showcase*, där hemmet aktivt involveras i elevernas textskapande. Projektet framställs som en inspiration för skapandet av identitetstexter, där eleverna skapade tvåspråkiga böcker som sedan publicerades digitalt (Cummins et al., 2015, s. 558).

Även Sales et al. (2021) beskriver ett projekt som genomfördes i en förskoleklass, kallat *The Oversized Notebook*, där vårdnadshavare används som en resurs i undervisningen. Varje vecka fick ett barn ta med sig en stor anteckningsbok hem, och familjen hjälpte eleven att skriva en identitetstext på sitt förstaspråk (s. 506). Eleven fick därefter gestalta och illustrera två sidor innan boken togs tillbaka till skolan, där en familjemedlem deltog i undervisningen för att språkligt stödja eleven. Med hjälp av familjemedlemmen förklarades texten först på elevens modersmål och därefter på undervisningsspråket (Sales et al., 2021, s. 10). De andra eleverna fick sedan reflektera och ställa frågor. Studien visade att projektet bidrog till ökad självkänsla hos flerspråkiga elever och till ett ökat intresse för olika språk hos enspråkiga elever efter att de fått höra flera olika språk i klassrummet (Sales et al., 2021, s. 12–13).

Samtidigt som projekt som exempelvis *The Oversized Notebook* och *The Dual Language Showcase* framställer vårdnadshavare som en didaktisk resurs, beskrivs spänningar där

lärare uttrycker oro över vårdnadshavares kunskaper i det svenska språket (Cummins et al., 2015, s. 558; Paulsrud et al., 2023, s. 8; Sales et al., 2021, s. 10).

6. Diskussion

I detta kapitel förs en diskussion som behandlar litteraturstudiens resultat i relation till studiens syfte och forskningsfrågor. Syftet med denna litteraturstudie är att studera hur transspråkande och identitetstexter beskrivs utifrån 12 vetenskapliga artiklar i årskurs F–3. För att uppnå syftet formuleras tre forskningsfrågor: ”Hur beskrivs identitetstexter som ett didaktiskt verktyg för att främja elevers identitetsinvestering och språkutveckling?”, ”Hur kan transspråkande betraktas som en resurs för elevers språkutveckling?” och ”Hur kan skolan skapa en trygg och inkluderande lärmiljö för att stödja elevers språk- och identitetsutveckling?”. Diskussionen är uppdelad i tre underrubriker. Först diskuteras metoden (6.1), följt av en resultatdiskussion (6.2). Avslutningsvis presenteras förslag på vidare forskning (6.3).

6.1 Metoddiskussion

Med tyska som förstaspråk har jag egna erfarenheter av hur två olika språk kan samverka. Detta gör att jag har en grundläggande positiv inställning till undervisningsmodeller som tillämpar transspråkande. Under arbetsprocessen har jag därför strävat efter ett objektivt förhållningssätt.

Att söka med hjälp av sökord på svenska visade sig inte vara framgångsrikt. En möjlig förklaring är att sökningen inte genomfördes i en nationell databas, såsom SwePub, vilket kan ha påverkat resultatet. I samband med sökprocessen i internationella databaser hittades relevanta internationella artiklar, varav två var dubletter. Detta visade att även nationell forskning fanns inkluderad i internationella databaser. En kompletterande sökning i exempelvis SwePub hade därför sannolikt främst resulterat i ytterligare dubletter. Därför valdes internationella databaser för att kunna belysa helheten och bredda spektrumet, samtidigt som nationella artiklar tydliggör kopplingen till den svenska skolan.

Inkluderingen av internationella studier gav även ett bredare perspektiv på hur transspråkande och identitetstexter används i olika utbildningskontexter. Detta indikerar att arbetssätten inte är beroende av vilka språk eleverna behärskar, utan att fokus ligger på att ge eleverna stöd och utrymme att uttrycka sig och investera sin identitet. Samtidigt kan valet av internationella artiklar påverka kopplingen till den svenska skolkontexten.

Majoriteten av artiklarna identifierades genom person- och kedjesökningar, vilket kan ha påverkat resultatet eftersom forskarnas egna syften och perspektiv kan prägla vilka studier som citeras och därmed vilka modeller som framträder. Person- och kedjesökningar kan medföra en risk för en teoretisk homogenitet. Cummins präglar exempelvis urvalet och citeras av andra forskare. Detta kan orsaka en ensidig bild av transspråkande och identitetstexter, där identitetstexter och transspråkande framställs som framgångsrika.

Vidare begränsas urvalet av artiklar från förskoleklass till mellanstadiet, vilket utgör ett stort åldersspann. Anledningen till att urvalet breddades var den begränsade mängden forskning om transspråkande och identitetstexter som behandlar undervisningen i årskurs F-3. Detta kan ha påverkat resultatets överförbarhet till ett lågstadielklassrum. Samtidigt kan läraren anpassa undervisningen och exempelvis arbetet med identitetstexter utifrån elevernas behov och förutsättningar.

Urvalet begränsades till forskning om transspråkande, flerspråkighet, multilitteracitet och identitetstexter, vilka utgör delar av ett större forskningsområde om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Genom att fokusera på transspråkande och identitetstexter har andra arbetssätt inom området utelämnats. Detta innebär dock att ett omfattande forskningsfält kunde avgränsas till ett mer hanterbart område.

6.2 Resultatdiskussion

Litteraturstudiens resultat tyder på att transspråkande och identitetstexter kan skapa möjligheter för elever att använda alla sina språkliga resurser. Under genomförda VFU-perioder observerades att klassrummet präglas av en stor språklig mångfald där många olika språk möttes. Vidare observerades att elever utvecklade ett intresse och en nyfikenhet för att lära sig nya språk.

Resultatet visar att identitetstexter kan fungera som en modell där elever kan ta tillvara sina erfarenheter och skapa mening i sitt lärande. När elever får uttrycka sina identiteter och språk skapas en undervisning som följer läroplanens intentioner om att ta tillvara elevers bakgrunder och förutsättningar för att stärka deras utveckling och lärande (Skolverket, 2025, s. 5–6). Detta överensstämmer både med teorin om identitetsinvestering, som betonar att elever utvecklar ett starkare engagemang när deras identiteter bekräftas, och med ett sociokulturellt perspektiv där lärande förstås som

någonting som sker i sociala och meningsfulla sammanhang (Cummins, 2015, s. 557; Wedin, 2020, s. 2). Att spegla elevernas identitet följer läroplanens krav på att skolan bör stärka elevens tilltro till sin egen språkförmåga (Skolverket, 2025, s. 8).

Flerspråkig undervisning och undervisningsmodeller som innebär att elever kan använda sina språkliga resurser ger kognitiva fördelar och stärker elevers metalingvistiska medvetenhet (Hofer, 2025, s. 557–558; Prasad, 2016, s. 511; Salmerón, 2022, s. 7). Trots dessa resultat beskriver Lundberg (2019) att lärare kan se på flerspråkighet ur ett problemperspektiv (s. 276). Vidare beskriver Kirsch och Seele (2020) att lärarens förhållningssätt och planering är avgörande för att skapa en språkligt inkluderande miljö (s. 65). Däremot beskriver Paulsrud et al. (2023) att verksamma lärare saknar didaktisk kunskap om hur flerspråkighet används i praktiken (s. 13). Sandberg och Norling (2020) förstärker problemet genom att beskriva hur tidsbrist kan hindra lärare från att använda undervisning som stödjer flerspråkighet i praktiken (s. 306). Att lärare beskriver kunskapsbrist framhäver även rektorns ansvar att säkerställa att skolpersonalen får den kompetensutveckling som krävs för att utveckla undervisningen (Skolverket, 2025, s. 20).

Fallstudien om eleven Jirka visar hur ett tryggt klassrumsklimat, som tillåter eleverna att använda alla sina språkliga repertoarer, kan skapa möjligheter för eleverna att utveckla kompetensidentiteter (Wedin, 2020, s. 4–5). Däremot beskriver Wedin et al. (2021) att modersmålsundervisning, där elever får möjlighet att använda sitt förstaspråk och sina språkliga repertoarer, upplevs som marginaliserad och att modersmålsundervisning ofta schemaläggs efter ordinarie skoltid (s. 700, 706). Det kan i sin tur skapa hinder för att transspråkande ska bli en naturlig del av den ordinarie undervisningen.

Slutligen beskrivs vårdnadshavaren som en språklig resurs som kan stödja eleven att uttrycka sig på sitt förstaspråk. Däremot beskriver Paulsrud et al. (2023) hur vissa lärare kan uppleva flerspråkiga vårdnadshavare ur ett bristperspektiv, där bristande svenskkunskaper betonas. För att stödja vårdnadshavare framhäver den rådande läroplanen (Lgr22) att skolan ska samarbeta med hemmen för att främja elevens utveckling, samtidigt som skolan också ska agera som ett stöd för vårdnadshavaren (Skolverket, 2025, s. 7)

6.3 Vidare forskning

Denna litteraturstudie fokuserade på att undersöka hur transspråkande och identitetstexter framställs i befintlig forskning, men det finns flera områden som kan undersökas vidare.

Ett exempel är hur transspråkande och identitetstexter kan användas i andra ämnen, såsom engelska för att främja språkutveckling eller matematik för att stärka begreppsförståelsen. Vidare forskning kan även undersöka hur samhällliga och politiska beslut påverkar skolans möjligheter att tillåta flerspråkighet i undervisningen, exempelvis kan vidare forskning jämföra olika svenska läroplaner. Detta är särskilt relevant med tanken på de kommande förändringar i styrdokumentet.

Långtidsstudier kan också undersöka vilka effekter transspråkande och identitetstexter har på elevers språkutveckling över tid. En sådan studie skulle kunna följa elever från förskoleklass till högstadiet och inkludera kontrollgrupper i andra länder för att jämföra hur olika utbildningssystem påverkar resultaten. Vidare kan forskning undersöka hur olika lärosäten utbildar lärarstudenter i flerspråkighet, eftersom Paulsrud et al. (2023) beskriver brister hos lärarstudenter, lärarutbildare och verksamma lärare (s. 10–12).

Slutligen kan framtida forskning undersöka verksamma lärares kunskap om identitetstexter. Under informationssökningen hittades enbart ett fåtal nationella artiklar som behandlar identitetstexter som undervisningsmodell. Därför vore det relevant att undersöka vad svensklärare känner till om identitetstexter och hur dessa används i undervisningen.

Referenslista

- Claesson, S., & Nyman, R. (2022). *Litteraturstudier i lärarutbildningen*. Studentlitteratur.
- Cummins, J., (2000). Andraspråksundervisning för skolframgång – en modell för utveckling av skolans språkpolicy. I: Naucmér, K. (red.) *Symposium 2000: Ett andraspråksperspektiv på lärande*. Stockholm: Nationellt centrum för sfi och svenska som andraspråk/Sigma förlag.
- Cummins, J., Early, M., & Stille, S. (2011). Frames of Reference: Identity Texts in Perspective. I J. Cummins & M. Early (Red.), *Identity texts: The collaborative creation of power in multilingual schools* (s. 21–43). Trentham Books.
- Cummins, J., Hu, S., Markus, P., & Montero, M. K. (2015). Identity texts and academic achievement: Connecting the dots in multilingual school contexts. *TESOL Quarterly*, 49(3), 555–581. <https://doi.org/10.1002/tesq.241>.
- Darvin, R., & Norton, B. (2015). Identity and a model of investment in applied linguistics. *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 36–56. <https://doi.org/10.1017/S0267190514000191>.
- Hofer, B. (2025). The multicompetent mind – how does early multilingualism affect children’s language development and cognition? *Intercultural Education*, 36(5), 548–563. <https://doi.org/10.1080/14675986.2025.2514398>.
- Kirsch, C., & Seele, C. (2020). Translanguaging in early childhood education in Luxembourg: From practice to pedagogy. I J. A. Panagiotopoulou, L. Rosen, & J. Strasser (Red.), *Inclusion, Education and Translanguaging* (s. 63–81). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-658-28128-1_5.
- Leoni, L., Cohen, S., Cummins, J., Bismilla, V., Bajwa, M., Hanif, S., Khalid, K., & Shahar, T. (2011). ‘I’m not just a coloring person’: Teacher and Student Perspectives on Identity Text Construction. I J. Cummins & M. Early (Red.), *Identity texts: The collaborative creation of power in multilingual schools* (s. 45–57). Trentham Books.
- Lundberg, A. (2019). Teachers’ beliefs about multilingualism: findings from Q method research. *Current Issues in Language Planning*, 20(3), 266–283. <https://doi.org/10.1080/14664208.2018.1495373>.
- Nilsson, J., & Pettersson, K. (2025). Så minskar vi läsgapet i svensk skola: Ett andraspråksperspektiv på läskrisen. Näringslivets skolforum. https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/utbildning/sa-minskar-vi-lasgapet-i-svensk-skola-ett-andraspraksoperspektiv-p_1233350.html.

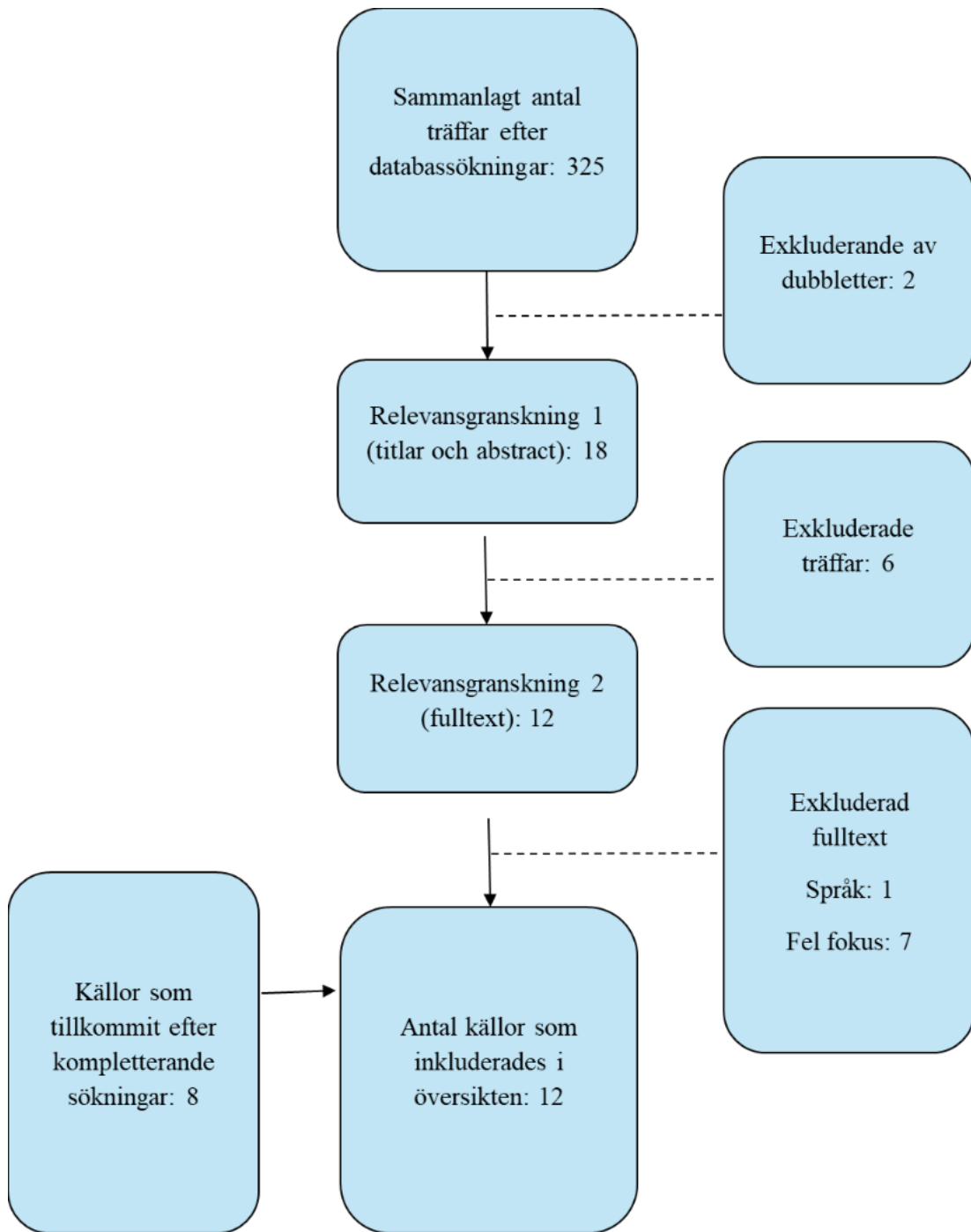
- United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child*. United Nations.
- Paulsrud, B., Juvonen, P., & Schalley, A. C. (2023). Attitudes and beliefs on multilingualism in education: voices from Sweden. *International Journal of Multilingualism*, 20(1), 68–85. <https://doi.org/10.1080/14790718.2022.2153851>.
- Prasad, G. (2016). Beyond the mirror towards a plurilingual prism: Exploring the creation of plurilingual ‘identity texts’ in English and French classrooms in Toronto and Montpellier. *Intercultural Education*, 26(6), 497–514. <http://dx.doi.org/10.1080/14675986.2015.1109775>.
- Prasad, G. (2018). Building students’ language awareness and literacy engagement through the creation of collaborative multilingual identity texts 2.0. I C. Hélot, C. Frijns, K. van Gorp & S. Sierents (Red.), *Language Awareness in Multilingual Classrooms in Europe* (207-234). De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9781501501326-007>.
- Sales, A., Marzà, A., & Torralba, G. (2021). “Daddy, Can You Speak Our Language?” Multilingual and intercultural awareness through identity texts. *Journal of Language, Identity and Education*, 22(6), 1–21. <https://doi.org/10.1080/15348458.2021.1901586>.
- Salmerón, C. (2022). Elementary translanguaging writing pedagogy: A literature review. *Journal of Literacy Research*, 54(3), 222–246. <https://doi.org/10.1177/1086296X221117188>.
- Sandberg, G., & Norling, M. (2020). Teachers’ perspectives on promoting reading and writing for pupils with various linguistic backgrounds in grade 1 of primary school. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 64(2), 300–312. <https://doi.org/10.1080/00313831.2018.1554600>.
- SFS 2010:800. *Skollag*. Utbildningsdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/.
- Skolverket. (2012). *Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet* (2. uppl.). Skolverket.
- Skolverket. (2022). *PISA 2022. 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap*. Skolverket. <https://www.skolverket.se/sok-publikationer/publikationsserier/rapporter/2023/pisa-2022>.
- Skolverket. (2025). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr22)*. Skolverket.

<https://www.skolverket.se/download/18.11f7c7851925054d8c642/1727947566208/pdf13074.pdf>.

- Svensson, G. (2018). *Transspråkande: bakgrund, teorier och praktiska exempel*. Skolverket.
<https://www.skolverket.se/download/18.75bdbbb116e7434ebf8350/157476075552/translanguaging-transsprakand--gudrun-svensson-20180418.pdf>
- Säljö, R. (2018). Lärande, utveckling och undervisning – ett sociokulturellt perspektiv. I E. Insulander & S. Selander (Red.), *Att bli lärare* (s. 119–123). Liber.
- United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child*. United Nations.
- Wedin, Å, Rosén, J., & Straszer, B. (2021). Multi-Layered Language Policy and Translanguaging Space a Mother Tongue Classroom in Primary School in Sweden. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 13(5), 699–711.
<https://doi.org/10.26822/iejee.2021.222>.
- Wedin, Å. (2020). Negotiating identities through multilingual writing: Local school policy that opens up spaces for students' diverse languages. *Linguistics and Education*, 55, Artikel 100775. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2019.100775>.
- Wei, L & García, O. (2022). Not a first language but one repertoire: Translanguaging as a decolonizing project. *RELC Journal*, 53(2), 313–324.
<https://doi.org/10.1177/00336882221092841>.
- Wei, L. (2018). Translanguaging as a practical theory of language. *Applied Linguistics*, 39(1), 9–30. <https://doi.org/10.1093/applin/amx039>.

Bilagor

Bilaga 1: Diagram över urvalsprocessen

Bilaga 2: Översikt över analyserat material

Författare Titel Tidsskrift	Syfte	Design Urval Datainsamling Land	Studiens teoretiska utgångspunkt/ram	Resultat	Årtal
<p>Författare: Cummins, J., Hu, S., Markus, P. & Kristiina Montero, M.</p> <p>Titel: <i>Identity Texts and Academic Achievement: Connecting the Dots in Multilingual School Contexts</i></p> <p>Tidsskrift: TESOL Quarterly</p>	<p>Att undersöka hur identitetstexter och transspråkande kan användas för att stärka flerspråkiga elevers delaktighet och identitetsutveckling</p> <p>Att beskriva hur identitetsbekräftelse står i samband med akademisk framgång</p>	<p>Land: Kanada</p> <p>Design: Kvalitativ studie</p> <p>Urval: First Nations elever Elever med invandrarbakgrund</p>	<p>Identitetstexter</p> <p>Literacy engagement framework</p>	<p>Multimodalt arbete med identitetstexter bekräftar elevernas kunskap</p> <p>Identitetstexter utmanar maktrelationer</p> <p>Identitetstexter ökar elevernas akademiska engagemang</p>	2015
<p>Författare: Hofer, B.</p> <p>Titel: <i>The multicompetent mind – how</i></p>	<p>Att beskriva processerna hos flerspråkiga elever</p>	<p>Land: Italien</p> <p>Design: Empirisk studie</p> <p>Datainsamling:</p>	<p>CDST (Complex Dynamic Systems)</p> <p>CFMC (Complexity Framework of Multicompetence)</p>	<p>Flerspråkig undervisning har språkliga och kognitiva fördelar.</p> <p>Flerspråkiga barn utvecklar specifika förmågor för abstrakt tänkande</p>	2025

<p><i>does early multilingualis maffect children's language development and cognition?</i></p> <p>Tidsskrift: Intercultural Education</p>		<p>Språktester och enkäter</p> <p>Urval: 84 elever (åk 4) 209 elever (åk 5)</p>			
<p>Författare: Kirsch, C. & Seele, C.</p> <p>Titel: <i>Translanguaging in Early Childhood Education in Luxembourg: From Practice to Pedagogy</i></p> <p>Tidsskrift: Bokkapitel i "Inclusion, Education and Translanguaging"</p>	<p>Att analysera vilka flerspråkiga praktiker förskolelärare använder</p>	<p>Land: Luxemburg</p> <p>Design: Fallstudie</p> <p>Datainsamling: Observationer och intervjuer</p> <p>Urval: 4 Förskolelärare 2 Skolor</p>	<p>"Developing Multilingual Pedagogies in Early Childhood" (MuLiPEC)</p> <p>Transspråkande som en pedagogik</p>	<p>Praktikerna varierar</p> <p>Lärares förhållningssätt till flerspråkande har en stor påverkan</p>	<p>2020</p>

<p>Författare: Lundberg, A.</p> <p>Titel: <i>Teachers' beliefs about multilingualism: findings from Q method research</i></p> <p>Tidsskrift: Current Issues in Language Planning</p>	<p>Att undersöka grundskollärares uppfattningar om flerspråkighet och flerspråkiga elever</p>	<p>Land: Sverige</p> <p>Design: Intervjustudie</p> <p>Datainsamling: Q-metoden</p> <p>Urval: 40 lärare vid 3 grundskolor</p>	<p>Lärares perspektiv och uppfattningar</p>	<p>Tre kategorier: Välkomnande Skeptisk/monolingual "Det ordnar sig"</p>	<p>2019</p>
<p>Författare: Paulsrud, B., Juvonen, P. & Schalley, A. C</p> <p>Titel: <i>Attitudes and beliefs on multilingualism in education: voices from Sweden</i></p> <p>Tidsskrift: International Journal of</p>	<p>Att undersöka och jämföra attityder om flerspråkighet</p>	<p>Land: Sverige</p> <p>Design: Kvalitativ intervjustudie</p> <p>Datainsamling: Intervjuer</p> <p>Urval: 5 Lärarutbildare 5 Lärare (4 lågstadielärare och en F-6 lärare) 8 Studenter</p>	<p>Språkideologier</p>	<p>Spänningar: Lärarutbildare ser ofta flerspråkighet som ett problem</p> <p>Lärare ser flerspråkighet mer som en resurs</p> <p>Kunskapsbrist</p>	<p>2023</p>

Multilingualism					
<p>Författare: Prasad, G.</p> <p>Titel: <i>Beyond the mirror towards a plurilingual prism: Exploring the creation of plurilingual 'identity texts' in English and French classrooms in Toronto and Montpellier.</i></p> <p>Tidsskrift: Intercultural Education</p>	<p>Att belysa hur elevers skapande av flerspråkiga multimodala böcker bidrar till en inkluderande flerspråkig undervisning</p> <p>Att visa hur elevers olika språkliga resurser användas i klassrummet</p>	<p>Land: Frankrike och Kanada</p> <p>Design: Samarbetsinriktad etnografisk aktionsforskning</p> <p>Datansamling: Elevarbeten och intervjuer</p> <p>Urval: Totalt 106 mellanstadieelever En skola i Frankrike och fyra skolor i Kanada</p>	<p>TMD (Transformative Multiliteracies Pedagogy)</p> <p>Identitetstexter</p>	<p>Elevers hemspråk = en outnyttjad resurs i skolan</p> <p>Skapandet av identitetstexter ger eleverna en känsla av stolthet</p> <p>Elevernas olika språkliga resurser ses som en gemensam tillgång för hela klassen</p>	2016
<p>Författare: Prasad, G.</p> <p>Titel: <i>Building students' language awareness and literacy engagement</i></p>	<p>Att undersöka hur skapandet av flerspråkiga texter kan kombineras med explicit undervisning</p> <p>Att synliggöra flerspråkighet i klassrummet</p> <p>Att utveckla Cummins modell för identitetstexter</p>	<p>Land: Frankrike och Kanada</p> <p>Design: Design-baserad forskningsansats</p> <p>Datansamling:</p>	<p>Identitetstexter (Cummins)</p> <p>Language Awareness (LA)</p> <p>Social representations Of language</p>	<p>Elever uppmuntras att använda sina modersmål parallellt</p> <p>Språkliga färdigheter utvecklas samtidigt med ämneskunskaper</p> <p>Elever utvecklar metalingvistisk medvetenhet genom att jämföra språk</p> <p>Föräldrar och familjer bjuds in som experter</p>	2018

<p><i>through the creation of collaborative multilingual identity texts 2.0.</i></p> <p>Tidsskrift: Bokkapitel i: ”Language awareness in multilingual classrooms in Europe: from theory to practice”</p>		<p>Klassrumsinterventio ner</p> <p>Elevintervjuer</p> <p>Elevarbeten</p> <p>Urval: Två fallstudier</p>			
<p>Författare: Wedin, Å, Rosén, J., & Straszer, B.</p> <p>Titel: <i>Multi-Layered Language Policy and Translanguaging Space a Mother Tongue Classroom in Primary School in Sweden</i></p>	<p>Att visa hur språkpolicy kan skapa utrymme för transspråkande i ett modersmålsklassrum</p>	<p>Land: Sverige</p> <p>Design: Kvalitativ etnografisk studie</p> <p>Datainsamling: Observationer</p> <p>Intervjuer</p> <p>Dokumentanalys</p> <p>Urval: 2 olika grundskolor</p>	<p>Språkpolicy</p> <p>Translanguaging space</p> <p>Ett kritiskt och poststrukturalistiskt perspektiv på utbildning och språk</p>	<p>Modersmålsklassrummet fungerar som ett utrymme där modersmålet är normen. Detta utrymme interagerar med och påverkar resten av skolans miljö.</p>	<p>2021</p>

<p>Tidsskrift: International Electronic Journal of Elementary Education</p>					
<p>Författare: Sales, A., Marzà A., & Torralba, G.</p> <p>Titel: "Daddy, Can You Speak Our Language?" <i>Multilingual and Intercultural Awareness Through Identity Texts</i></p> <p>Tidsskrift: Journal of Language, identity and Education</p>	<p>Att beskriva skapandet av flerspråkiga identitetstexter Hur dessa ökar medvetenheten om kulturell och språklig mångfald</p> <p>Att stärka ett interkulturellt förhållningssätt</p>	<p>Land: Spanien</p> <p>Design: Aktionsstudie (samarbetsprojekt)</p> <p>Datinsamling: Enkäter Intervjuer Kassrumsobservationer</p> <p>Urval: 4 lärare och deras elever (4–11 år) i 4 skolor</p>	<p>Interkulturell pedagogik Identitetstexter</p>	<p>Identitetstexter ger utrymme för erkännande av kulturell mångfald.</p> <p>Elevernas självkänsla förbättrades och samarbetet mellan skola och hemmet ökade</p>	<p>2021</p>
<p>Författare: Salmerón, C.</p> <p>Titel: <i>Elementary Translanguagi</i></p>	<p>En systematisk översikt som beskriver hur transspråkande fungerar som en pedagogisk modell</p>	<p>Land: USA</p> <p>Design: Litteraturstudie</p>	<p>Transspråkande som en teori</p>	<p>Fyra kategorier: Elever skapar texter för verkliga mottagare</p>	<p>2022</p>

<p><i>ng Writing Pedagogy: A Literature Review</i></p> <p>Tidsskrift: Journal of Literacy Research</p>		<p>Datinsamling: 4 databaser</p> <p>Urval: 47 vetenskapliga studier mellan 2000 och 2020</p> <p>Förskoleklass till åk 5</p>		<p>Skrivandet ses som en social process (kollaborativt lärande)</p> <p>Multimodalt skapande</p> <p>Parallell läs- och skrivundervisning</p>	
<p>Författare: Sandberg, G. & Norling, M.</p> <p>Titel: <i>Teachers' Perspectives on Promoting Reading and Writing for Pupils with Various Linguistic Backgrounds in Grade 1 of Primary School</i></p> <p>Tidsskrift: Scandinavian Journal of Educational Research</p>	<p>Att få en förståelse för lärares perspektiv på hur läs- och skrivutveckling kan främjas hos flerspråkiga elever</p>	<p>Land: Sverige</p> <p>Design: Intervjustudie</p> <p>Datinsamling: Gruppintervjuer</p> <p>Urval: 17 lärare i förskoleklass och åk 1-3</p> <p>3 olika skolor</p>	<p>Vygotskij (ZPD)</p> <p>Simple View of Reading</p>	<p>Lärarna är positiva till mångfald, känner tidsbrist och saknar ibland kunskap</p>	<p>2020</p>

<p>Författare: Wedin, Å.</p> <p>Titel: <i>Negotiating identities through multilingual writing: Local school policy that opens up spaces for students' diverse languages.</i></p> <p>Tidsskrift: Linguistics and Education</p>	<p>Att undersöka hur transspråkande och identitetstexter framställs som didaktiska verktyg för att stärka flerspråkiga elevers identitet</p>	<p>Land: Sverige</p> <p>Design: Aktionsforskning/ Fallstudie</p> <p>Datainsamling: Intervjuer</p> <p>Klassrumsobservationer</p> <p>Analys av elevarbeten</p> <p>Urval: Svenska grundskola åk 1–6</p>	<p>Språk som resurs</p> <p>Cummins modell för identitetstexter</p>	<p>Resultatet visar att när skolan inkluderar elevers hela språkliga repertoar genom identitetstexter och transspråkande, skapas utrymme för kompetensidentiteter</p>	<p>2020</p>
--	--	--	--	---	-------------